Hollandsch Zuid-Afrika.

ADRES VOOR REDACTIE:

AMSTERDAM, DAMRAK 95 (TEN KANTORE DER NEDERLANDSCH ZUID-AFRIKAANSCHE VEREENIGING).

ADRES VOOR ADMINISTRATIE:

J. H. DE BUSSY, ROKIN 60, AMSTERDAM.

Transvaalsche Bank= en Handels=Vereeniging

voorheen BAERVELDT & HEYBLOM,
gevestigd te AMSTERDAM.

Kantoren te AMSTERDAM, JOHANNESBURG, LONDON en PRETORIA.
Heerengracht 477. — Commissioner Street. — 278-279 Salisbury House, London Wall. — Bank Avenue.

Maatschappelijk Kapitaal *fl* **6,000,000.—**, waarvan geplaatst en volgestort *fl* **4,800,000.—**

Commissarissen:
C. E. TER MEULEN.
E. VAN ESSEN.
TH. A. J. GILISSEN.
C. HENNY.
Mr. W. F. VAN LEEUWEN
A. G. Baron QUARLES DE QUARLES.
Mr. TH. STUART.
Directeur: Mr. H. COSMAN.

Directie voor Zuid-Afrika:
P. C. BAERVELDT, *Directeur.*
F. PRIOR, *Adj.-Directeur.*
Bestuurder te Pretoria:
G. RISSIK.

London Manager:
J. HARROWER.
Raad van Toezicht (in Zuid-Afrika)
R. K. LOVEDAY.
J. RISSIK.

Neemt de **vertegenwoordiging** op zich zoo van Maatschappijen als van Particulieren. **Verleent voorschotten. Maakt gelden over per wissel en** per mail naar **Kaapstad, Port-Elizabeth, East London, Durban, Lourenço Marques, Kimberley, Bloemfontein, Buluwayo, Johannesburg** en **Pretoria.**
Bezorgt **telegrafische uitbetalingen.** Belast zich met **incasso-, trust-, commissie-, bank- en handelszaken** en met het **inkoopen** van goederen in Europa. De Bank belast zich met aan- en verkoop van fondsen ter beurze te London.

Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Hypotheekbank,

gevestigd te AMSTERDAM. (Heerengracht 477.)

Maatschappelijk Kapitaal	*fl* 3,000,000.—	**Reserves, ruim**	*fl* 360,000.—
Waarvan uitgegeven	„ 2,000,000.—	**Pandbrieven per 1 Januari 1909**	„ 6,857,000.—
Waarop gestort	„ 950,000.—	**Hypotheken per 1 Januari 1909**	„ 5,623,749.—

Commissarissen:
Mr. W. F. VAN LEEUWEN.
H. VAN KEMPEN.
J. TER MEULEN JR.
C. E. TER MEULEN.
Mr. A. H. VAN NIEROP.

Raad van Toezicht (in Zuid-Afrika):
R. K. LOVEDAY.
I. C. MINNAAR
JOHAN RISSIK.

Directeur:
Mr. H. COSMAN.
Directie voor Zuid-Afrika:
BAERVELDT & HEYBLOM (beperkt

Verstrekt gelden ter leen onder eerste hypothecair verband op onroerende goederen, gelegen in de **Zuid-Afrikaansche Staten.**
Geeft **4 pCt.** Pandbrieven uit in stukken van *fl* 1000.—, gewaarborgd door hare hypothecaire inschrijvingen, hare bezittingen, door haar maatschappelijk kapitaal en haar reservefonds, voor een bedrag ten hoogste gelijkstaande aan dat harer hypothecaire vorderingen en aan het vijfvoud van het geplaatste kapitaal. De verkoop dier pandbrieven is opgedragen aan de Heeren **VAN LOON & Co.** te Amsterdam.

DEUTSCHE OST-AFRIKA LINIE.

RIJKS-POSTDIENST.

Driemaal 's maands geregelde verbinding tusschen ROTTERDAM—OOST- en ZUID-AFRIKA voor Passagiers en Goederen.

OOSTELIJKE RONDVAART via Southampton, en Lissabon Tanger naar Marseille, Napels, Port-Said, Suez, Aden, Mombassa, Kilindini, Tanga, Dar es Salaam, Bagamoyo, Kilwa, Lindi, Mikindani, Ibo, Mozambique, Beira, Chinde, Pangani, Quelimane, Inhambane, Lourenço-Marques (Delagoa-Bay) en Durban.

WESTELIJKE RONDVAART via Southampton, Las Palmas en Teneriffe naar Lüderitzbucht, Swakopmund, Kaapstad, Algoa-Bay, East London, Durban, Lourenço-Marques (Delagoa-Bay), alsmede met overlading naar Inhambane (via Suez-kanaal terugkeerend).

Moderne en uitmuntende inrichtingen voor Passagiers in alle klassen.

Voor Vracht- en Passage-Adres de Agenten:

VOIGT & GEBER,
Prins Hendrikkade 173, AMSTERDAM.

F. A. VOIGT & Co.,
Boompjes 14/16, ROTTERDAM.

CACAO „GROOTES"

Onovertroffen Kwaliteit.
VOOR EXPORT in bussen van $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$ Kg.
Fabriek WESTZAAN
(HOLLAND).
Opgericht 1825.

GROOTES' DUTCH COCOA

sold in tins and cans of any weight
Works: WESTZAAN, Holland.
ESTABLISHED 1825.
Agents wanted, where not yet represented.

37ste bekroning: (37th Award); Grand Prix Bruxelles, 1904.

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN

VAN HET BUREAU VAN DE NEDERLANDSCH ZUID-AFRIKAANSCHE VEREENIGING.

De Redactie van het Maandschrift *Hollandsch Zuid-Afrika* (zoowel wat het geïllustreerd gedeelte, als wat het bijvoegsel voor algemeen nieuws betreft) wordt bezorgd onder toezicht van het *Bureau* van de *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.*

Het doel der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

De *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* stelt zich ten doel (zie Art. 1 der *Statuten*):

Binnen de perken, door de internationale rechtsverhoudingen aangewezen, door alle wettige middelen al datgene te doen, wat strekken kan om:

1°. de banden met onze stamgenooten in Zuid-Afrika nauwer toe te halen en, in overleg met hen, aldaar hulpbronnen voor landbouw, nijverheid, handel en andere stoffelijke belangen te openen en te ontwikkelen of de opening en ontwikkeling daarvan te bevorderen;

2°. de publieke opinie zoo ten onzent als in het buitenland over de toestanden in Zuid-Afrika voor te lichten.

Elk streven om bij wijze van propaganda op de zedelijke of godsdienstige gesteldheid der bevolking dezerzijds invloed uit te oefenen, blijft daarbij uitgesloten.

Leden en Donateurs.

Leden der Vereeniging zijn zij, die met het hierboven (volgens Art 1 der *Statuten*) omschreven doel instemmen en eene jaarlijksche bijdrage betalen van tenminste *Drie Gulden.* Het boekjaar der Vereeniging loopt van 1 Januari tot 31 December (zie Art. 5 der *Statuten*).

Het staat aan de afdeelingen vrij, *begunstigers* aan te nemen, die eene geringere jaarlijksche bijdrage dan 3 gulden, doch ten minste 1 gulden betalen (zie Art. 5 der *Statuten*).

De algemeene vergadering heeft, op voordracht van het bestuur, de bevoegdheid *eereleden* te benoemen, die dezelfde rechten hebben als de leden (zie Art. 5 der *Statuten*).

Donateurs zijn zij, die minstens 100 gulden in eens in de kas der Vereeniging storten; ook deze hebben gelijke rechten als de leden (zie Art. 5 der *Statuten*).

Aan de *Leden* der *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* wordt, krachtens hun lidmaatschap en zonder vergoeding van eenigerlei aan de uitgave verbonden kosten, dit Maandschrift *Hollandsch Zuid-Afrika* (zoowel het Geïllustreerde als het Algemeene gedeelte) geregeld toegezonden.

De Algemeene Vergadering.

In een der zalen van het gebouw „Eensgezindheid" werd op Zaterdag, 4 Juni jl., de gewone Jaarlijksche Algemeene Vergadering der Ned. Z. A. Vereeniging gehouden. Daarvóór hield het Hoofdbestuur nog een bijeenkomst, waarvan we de verkorte notulen hier laten volgen.

Verkorte Notulen van de Vergadering van het Hoofdbestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging op Zaterdag 4 Juni 1910, te één uur v.m., in het gebouw „Eensgezindheid", Spui 12, Amsterdam.

Aanwezig de Heeren: Middelberg (voorz.), De Louter, Bruchner, Bell, Verkouteren, Muller, Pont, Van Reesema, Kiewiet de Jonge en Mansvelt.

Afwezig met kennisgeving de heeren: Van den Berg, Lingbeek, Paul den Tex en Emous.

Wegens den beperkten tijd blijven de notulen der vorige vergadering tot de e.v. bewaard.

Met algemeene stemmen wordt besloten, aan de Algemeene Vergadering voor te stellen, een *kabelgram* te zenden aan den Eersten Minister van de deze week opgetreden Zuid-Afrikaansche Unie-regeering. (De inhoud van het kabelgram volgt hierna.)

Besloten wordt nog, voor een aantal exx. te blijven inteekenen op het *Zuid-Afrikaansche tijdschrift „de Unie"*.

Na een eenigszins breedvoerige bespreking van de wijze, waarop *A. Welckers's Gids voor het „studeeren van Afrikaners in Nederland"* op nieuw zal worden uitgegeven, wordt besloten, deze zaak verder aan het Bureau over te laten.

Besloten: de volgende heeren aan de Algemeene Vergadering ter benoeming voor te dragen in de *Commissie tot 't nazien der rekening over 1910*, n.l. de heeren G. P. Ittmann Jr., 's-Gravenhage; Dr. J. H. P. van Kerkhoff, Leiden; M. Slissingh, Rotterdam; en als hun plaatsvervangers de heeren: P. J. A. Bruïne, Zwijndrecht; P. C. van Traa, Rotterdam, en F. Stoop, Dordrecht.

De vergadering neemt met groot genoegen kennis van drie brieven van den *Secr.-Penningmeester der Zuid Afr. Stichting Moederland* bevattende mededeeling, dat het Bestuur dier Vereeniging besloten heeft:

a. een som van ten hoogste *f* 1200.— beschikbaar te stellen voor den aankoop van *Ned. platen voor aanschouwelijk onderwijs ten behoeve van Transvaalsche scholen*;

b. op zekere voorwaarden nog 5 beurzen voor Afrikaner studenten aan de Vereeniging toe te staan, en

c. tezamen met de N. Z. A. V. en het A. N. V. een *subsidie van f 1800.—* te geven aan de *Afd. Kaapstad & O. van het A. N. V.* ter *bevordering van de Ned. taal en het Ned. lied.*

Besloten het *Bestuur der Z. A. Stichting Moederland te verzoeken*, opnieuw een *subsidie* te verleenen tot voortzetting v. h. *Maandblad „H. Z. A."* daar dit blad blijkbaar door velen gewaardeerd wordt en reeds het middel geweest is om een aantal nieuwe leden te winnen.

Besloten: *de Vereeniging te doen vertegenwoordigen op het a.s Ned. Taal- en Letterk. Congres te Maastricht.*

Wegens gebrek aan tijd worden eenige punten aangehouden tot de *e.v. vergadering*, die vastgesteld wordt op *Zaterdag 2 Juli e.k. te 2 uur n.m.*

De Secretaris,
N. Mansvelt.

Om 2 uur werd de Algemeene Vergadering geopend. Behalve de bovengenoemde leden van het Hoofdbestuur waren aanwezig de afgevaardigden van tien afdeelingen, n.l. Amsterdam, Apeldoorn en O., Deventer, Dordrecht, 's Gravenhage, Leiden (Stud. Afd.), Rotterdam, Schiedam, Utrecht en Zwolle, te zamen uitbrengend 34 stemmen.

De heer Middelberg, de vergadering openende, heet de aanwezigen welkom. Hij wijst er op, dat, zoo ooit, er thans aanleiding is, de besprekingen der algemeene vergadering in-te-leiden met een woord van blijdschap en vreugde. Het jongste verleden heeft groote, en ook voor Nederland zeer beteekenisvolle veranderingen gebracht in Zuid-Afrika. Aan degenen, die, zooals spr., van een bezoek, na jarenlange afwezigheid, aan dit land zijn teruggekeerd, wordt dikwijls de vraag gericht: hoe staat

het nu eigenlijk met Zuid-Afrika, en wel in 't bizonder: hoe staat het met onze taal in dit werelddeel?

Onze Taal.

Wanneer de voorzitter op die vraag een antwoord wil geven, moet bedacht worden, dat de toestand in tweeërlei zin is veranderd: vergeleken met de jaren vóór den Oorlog, en vergeleken met den tijd, toen de Transvaal en de Oranje-Vrijstaat nog niet in het bezit waren van een parlementairen regeeringsvorm. De laatste jaren in het oog vattend, moet met blijdschap worden geconstateerd, dat een geest van toenadering tusschen de twee taal-elementen zeer merkbaar is. De minachting, die voorheen bij vele Engelsch-sprekenden ten aanzien van onze taal werd ondervonden, is bezig te verdwijnen. Hun houding verandert. Dat de Britsche Gouverneur-Generaal, Lord Gladstone, onlangs als-'t-ware in beide talen werd ingehuldigd, was vroeger ondenkbaar, en ofschoon dit een zaak van vorm kan worden geacht, is ze toch teekenend voor de positie-verbetering van onze taal. Intusschen moet niet uit het oog worden verloren, dat deze vooruitgang niet tot gevolg behoeft te hebben, dat ten slotte het Hollandsch in Zuid-Afrika ook de taal van handel en verkeer zal worden. Dit zal waarschijnlijk niet zoo gebeuren; en dit ligt ook al eenigszins in het karakter van den Dietschen stam. Ook 't Nederlandsche volk past zich overal gemakkelijk aan een nieuwe omgeving aan. Misschien moet daarin de oorzaak worden gezocht van het verschijnsel, dat zelfs in streken, die de gunstigste voorwaarden bieden, de invloed van onze taal zoo weinig toeneemt. 't Verschil wordt duidelijk, als we ons, in deze, met de Scandinaviërs vergelijken, wier taalgebied zeker minder uitgestrekt is dan 't onze, doch die, waar zij ook komen, en vooral in hun eigen land, zich met kracht verzetten tegen 't indringen van vreemde talen, waarvan waarschijnlijk o. m. het gevolg is, dat zij een veel sterker eigen taal-en-literatuur-leven hebben dan wij. 't Heeft spr. en ook anderen, die een blik konden slaan in de boekerijen van private personen in geheel Hollandsch-sprekende deelen van Zuid-Afrika, gehinderd hoe zeer 't Hollandsche boek zelfs daar werd gemist. In 't eerst maakt dit verschijnsel een bedroevenden indruk. Doch ten slotte weten wij, dat in ons eigen land 't niet veel anders is. 't Is dan ook een geheel natuurlijk verschijnsel: onze intellectueele behoeften kunnen zich niet bepalen tot de eigen litteratuur, doch moeten voor een groot deel ook in den vreemde te gast gaan. Voor ons zelf neemt *die* behoefte voortdurend toe. Al talrijker worden vooral de Engelsche en Duitsche boeken in onze boeken-kasten. 't Spreekt dan ook van zelf, dat de Zuid-Afrikaan zoo gemakkelijk grijpt naar 't Engelsche boek. Doch mag men den invloed van het Hollandsch op het gebied van handel en verkeer in Zuid-Afrika niet te hoog aanslaan, anders wordt de zaak, als we vragen: wat is taal van het Zuid-Afrikaansche huisgezin. De beteekenis van de huis-taal is grooter, dan menigwerf wordt gedacht. De taal, waarin de mensch aan zijn meest innerlijke gevoelens en gedachten, zijn hopen en wenschen, zijn vreugde en verdriet uiting geeft, moet van grooten invloed zijn op het nationale leven.

Het Afrikaansch.

Vroeger hadden we altijd de overtuiging: Nederlandsch, wat men in Zuid-Afrika noemt: „Hoog-Hollandsch", moet de taal van het Afrikaansche huisgezin worden. Dat was in den tijd, toen Nederlandsch de éénige officieele taal was van de Transvaal en van den Oranje-Vrijstaat. Die tijden zijn voorbij. Daarna is gevolgd een tijd, toen Engelsch de eenige officieele taal was. In dien tijd heeft het Afrikaansch het Hollandsch in Zuid-Afrika van den ondergang gered. Afrikaansch is de huistaal. Voor Nederlanders is het soms moeilijk, met dezen taalvorm vrede te hebben. Het bleek o.a. in de bespreking van een bundel Afrikaansche gedichten (van Celliers) in het tijdschrift *De Gids*, waarin een bekend criticus tegen het Afrikaansch te velde trekt. Hij en vele andere Nederlanders begrijpen, voelen van het Afrikaansch niets. En zij vergeten, dat de Afrikaansche taal is de taal van het Afrikaansche volk, gevormd en gegroeid met de geschiedenis, het karakter, de omgeving van dit volk, dat zich alleen in die taal, en in geen andere, geheel kan uit-leven. De invloed van die taal neemt toe. Wel zijn er in Zuid-Afrika mannen van naam, als Prof. de Vos, Prof. Moorrees, in zekeren zin ook Prof. Viljoen, die zich meer of minder tegen het veld-winnen van 't Afrikaansch verzetten. Dezulken kan men beschouwen als de onmisbare schakels, die de verdere ontwikkeling van het Afrikaansche volk met ons verbinden.

Nederlandsche emigratie.

Vraagt men nu, wat is de toekomst voor den Nederlandschen emigrant naar Zuid-Afrika, dan kan het antwoord al even weinig beslist zijn. De tijden, dat er soms honderden Nederlanders in één maand naar Zuid-Afrika vertrokken, om daar een goed bestaan te vinden als ambtenaar of bij de groote bedrijven (spoorwegen), zijn voorloopig afgesloten. Als Lord Milner *iets* heeft bereikt, dan is het dit, dat het hem gelukt is, Zuid-Afrika te overstroomen met Engelsche ambtenaren. Die menschen zijn er; zelfs als men in aanmerking neemt, dat de na-Milnersche Regeeringen weer honderden en honderden naar Engeland hebben teruggestuurd, vormen de overblijvenden een stevig Engelsch bolwerk, den weg voor Nederlanders versperrend. Hierbij moet gevoegd worden, dat in Zuid-Afrika met koortsachtige haast wordt gewerkt aan het vormen van in Zuid-Afrika zelf geboren menschen voor de leiding der bedrijven en bestuurs-departementen. Ontzaglijke sommen worden uitgegeven aan onderwijs, aan beurzen voor studeerende jongelui.

Niettemin wonen er nu nog, naar betrouwbare schatting, alleen te Pretoria 4000 mannen, vrouwen en kinderen van Nederlandsche afkomst; te Johannesburg 2100, die toch ook gewicht in de schaal werpen, al moet Zuid-Afrika als emigratie-terrein in het algemeen voor Nederlanders voorloopig worden afgeraden. Toch is er nog een ruim veld voor een bijzondere klasse van emigranten, voor wie een goede toekomst openstaat.

Landbouw-emigratie

Wij, die vroeger in Zuid-Afrika woonden, hadden één absolute meening; behalve de onderwetsche, conservatieve Boer, zou niemand als landbouwer in dit deel der wereld slagen. Voor den Europeaan bestond alleen een toekomst in handel en nijverheid. Voor ons was het land niets dan een onvruchtbare, verweerende rots, zonder beteekenis voor den modernen landbouw. In die meening werden wij versterkt door het mislukken van allerlei landbouw-ondernemingen. Wie thans Zuid-Afrika weer bezoekt, ziet een sprookjesachtige verandering. Wij kenden b.v. den Vrijstaat als de dorre, golvende steppe, met schaarsch, droog, hard gras, voedend kleine schapen en van vorm wel schoone, ofschoon knokige en een taai vleesch leverende runderen. 't Is nu gansch anders. Na den Oorlog, misschien wel als gevolg van Milner's drijven, wonnen andere meeningen veld. Tal van deskundigen werden ingevoerd, van alle deelen der wereld: Canada, Australië, enz. Proefnemingen werden gedaan — op ruime schaal, want er was geld in overvloed: 't was in den tijd van de dertig millioen leening. Model-boerderijen werden opgericht. Ontzettende sommen werden verkwist. Doch er zijn ook resultaten bereikt. 't Oude, mooie, maar weinig productieve vee is weg, door den oorlog weggevaagd van de aarde. Nieuw vee is ingevoerd, en door kruising ontstaat een nieuw, rentegevend ras. De steppe is veranderd. Groote stukken zijn onder den ploeg gebracht. Het vorige jaar bereikte de uitvoer van mielies (maïs) reeds een totaal van $1^1/_3$ millioen zakken. In den oorlog was elke boerderij, elke woning, elk stuk vee vernield. Thans is er van dit alles meer dan vroeger, en beter. Gen. Botha heeft, als minister van landbouw, niet geschroomd, het aantal deskundigen voortdurend uit-te-breiden.

Uit Denemarken voerde hij zelfs een coöperatie-deskundige in, uit Nederland een zuivel-expert, uit Californië een deskundige voor de „droge grond-boerderij". Door het werk op de proefvelden zijn de juiste zaden van de voor Zuid-Afrika geschikte gewassen gevonden, middelen ontdekt voor het bestrijden van ziekten en plagen, wordt gewerkt aan de technische opleiding der boeren. Met dit gevolg, dat zelfs de meest conservatieve boer thans zijn voordeel doet met het nieuwe; dat honderden Afrikaners arbeiden volgens nieuwe, wetenschappelijke methoden, met de meest moderne hulpmiddelen. Zulke resultaten lokken uit tot emigratie. Vroeger, immers, heette het: dat alleen zeer groote bedrijfskapitalen in den Zuid-Afrikaanschen landbouw konden slagen. Thans is door de ervaring geleerd, dat met middelmatige kapitalen van £ 1000 en zelfs minder, goede resultaten worden bereikt. Nu kennen wij in Nederland een landbouwprobleem van ernstig karakter. Waar moeten de jongere zonen der gegoede landbouwers een toekomst vinden? Hier zitten zij als hongerigen te azen op een boerderijtje, bevechtend elkaar elk stukje grond, aldus de grondrente opdrijvend en hun bestaan, hun ontwikkeling tot grooter welvaart, voortdurend meer onmogelijk makend. Wanneer zulke personen naar Zuid-Afrika konden gaan, zou daardoor ons eigen volk niet worden verarmd, doch onze stam in Zuid-Afrika zou er door worden versterkt. Natuurlijk kan niet elke kleine boer daarheen gaan. Noodig zijn mannen met een breeden kijk op de dingen, met eenige theoretische scholing, zooals er thans naar Canada en Argentinië gaan, doch hierheen om verloren te raken voor ons volksverband. Het is spr. door meer dan één gezaghebbend Afrikaner op het hart gedrukt: „Zorg toch, dat zulke emigranten in plaats van naar Canada of Argentinië naar Zuid-Afrika komen. De ervaring leert, dat dezulken voor Zuid-Afrika de meest begeerlijke elementen zijn." Dit geldt niet alleen voor den Vrijstaat en de Transvaal, doch ook voor de Kaap-kolonie.

Emigratie-plannen.

Reeds zijn verschillende plannen voor zulke emigratie geopperd. Er zijn er, die het stichten van een groote Hollandsche modelboerderij bepleiten, als het ware als „broedplaats", doch de praktijk waarschuwt tegen zulke uitgebreide ondernemingen. Spr. wenscht op zulke bizondere plannen niet diep in-te-gaan, doch geeft als zijn meening, dat het in de eerste plaats noodig is, het denkbeeld van emigratie van landbouwers naar Zuid-Afrika in ons land populair te maken. Dit zou het best kunnen gebeuren, als door de Zuid-Afrikaansche Regeering hierheen een vertegenwoordiger werd gezonden om Zuid-Afrika te adverteeren en inlichtingen over dit land te verspreiden, op ernstige wijze, natuurlijk niet als wel geschiedt door zoogenaamde emigratieagenten van andere landen. Emigranten zouden dan, van hier uit, moeten worden geholpen met zaakkundige leiding en zouden, als zij in Afrika aankwamen, betrouwbaren rechtskundigen bijstand moeten vinden, om gevrijwaard te zijn tegen de praktijken van die velen, die op hun onervarenheid en hun bezittingen zouden azen. Op die wijze zou reeds veel tot stand kunnen worden gebracht. En reeds wordt in die richting gewerkt. Spr. vraagt de aanwezigen, nu aan deze zaak vooral hun aandacht te willen wijden, de gedachte van landbouw-emigratie naar Zuid-Afrika te helpen verbreiden. Waar zoolang dit werelddeel buiten de algemeene aandacht is gebleven, moet nu overal weer, vooral in de kringen van onze landbouwers, de vraag levendig worden: Is voor ons Zuid-Afrika niet de meest geschikte plaats? 't Is nu toch anders dan in 't verleden. Vroeger moest aan lieden, die zich daar als landbouwer wilden vestigen, worden gezegd: misschien zult ge slagen, maar eerst na veel jaren van eindelooze teleurstellingen en naarheid en opoffering van veel arbeid en levensgenot. Thans heeft reeds spoedig de bewerker van een 300 H.A. grond, in het bezit van een tiental runderen, een goede kans. Als in onze Noordelijke provincies, die toch de meeste emigranten leveren, ook aan Zuid-Afrika, een tiental landbouwers konden worden gevonden, om zich met elkaar, coöperatief werkend, als een bizondere nederzetting in Z. A. te vestigen, na een verblijf op de hoeve van een Afrikaner, als om te „ontbolsteren", voorzien van den noodigen rechts-bijstand, en zóó het landbouw-bedrijf op-te-nemen, zouden zij ongetwijfeld kunnen slagen. Zulk klein begin is voor onbeperkte uitbreiding vatbaar en, blijkt de eerste kolonie te slagen, dan wordt op-nieuw vertrouwen in Zuid-Afrika gevestigd, ook door exporteurs van allerlei waren.

De tijden zijn aan 't veranderen, besluit de heer Middelberg. Eindelijk, misschien reeds spoedig, zal op het Kerkplein te Pretoria verrijzen het standbeeld van den grooten vertegenwoordiger van het verleden, President Kruger, wiens denkbeelden, zij het dan niet in den vorm, zooals door hem zelf gedacht, nu toch gaan overwinnen. Nabij Bloemfontein woont de groote idealist President Steijn, wiens persoonlijke invloed stijgende is met zijn vertrouwen in de toekomst van zijn volk. Rhodes' stichting *Groote Schuur*, nabij Kaapstad, herbergt nu als Eersten Minister van Vereenigd Zuid-Afrika den Afrikanerleider Generaal Botha. Zij allen, en vele leidende Afrikaners met hen, zijn ons streven welwillend gezind. Als de leden der Vereeniging dit werk willen bevorderen, zullen zij een beslist goed werk doen, goed voor Zuid-Afrika, goed ook voor Nederland (applaus).

Alvorens het Jaarverslag ter bespreking komt, wordt voorziening gemaakt voor de verlenging van den duur der Vereeniging; voor het hernieuwen van de Koninklijke Goedkeuring zullen de noodige stappen worden gedaan en werden tevens artt. 7 en 13 der Statuten, in dit verband, gewijzigd, resp. verduidelijkt.

Jaarverslag.

Bij de bespreking van het Jaarverslag vraagt de heer v. d. Sande Bakhuizen (afd. Utrecht) of het niet wenschelijk is, in de Statuten der Vereeniging ook speciaal op-te-nemen de behartiging van de belangen van Nederlanders in Zuid-Afrika, buiten en behalve die van onze stamverwanten. Hierop antwoordt de voorzitter, dat hij moet erkennen, dat de werkkring van de Vereeniging, zooals in de Statuten omschreven, zeker eenigszins beperkt en eenzijdig kon worden genoemd. Dit heeft dan als natuurlijk gevolg gehad, dat een nieuwe vereeniging is gesticht (de Z.-A. Stichting „Moederland") die zich speciaal tot taak stelt, wat de afd. Utrecht bedoelt. Op deze wijze is de arbeid over twee vereenigingen (N. Z. A. V. en Z. A. S. M.) verdeeld, welke twee vereenigingen, zoowel door hun samenstelling als in hun arbeid nauw aan elkaar verwant zijn en hartelijk samenwerken. Ook betwijfelt de heer Middelberg, of de oudere leden der Vereeniging, zij, die tot de oprichters behooren, wel zoo spoedig vrede zullen nemen met een wijziging in de Statuten, als thans voorgesteld. 't Zou voor hen misschien een minder aangenaam breken met de traditie zijn. 't Voorstel is nog niet in het Hoofd-Bestuur behandeld en daarom ook al minder geschikt voor definitieve behandeling door deze vergadering. Hoe op 't oogenblik in de richting, door de Afd. Utrecht gewenscht, wordt gewerkt, blijkt uit het voorbereiden van de plannen, betrekking hebbend op emigratie van landbouwers, in welke zaak, feitelijk liggend in de neutrale zone tusschen de twee vereenigingen, door hen hartelijk wordt samengewerkt.

Prof. de Louter, met wijlen Prof. Harting een der oprichters van de Vereeniging, sluit zich aan bij de woorden van den voorzitter. Hij is van meening, dat aan het hoofddoel van de Vereeniging, zooals thans in de Statuten geformuleerd, moet worden vastgehouden, vooral nu opniew de Koninklijke Goedkeuring wordt gevraagd. Formeel zou ook het aanbrengen van wijzigingen in de Statuten door deze Vergadering in strijd zijn met de Statuten.

Nadat van andere zijde nog gewezen wordt op het werken

van de Voorschotkas, ongeacht de beperkende formuleering der Statuten van de N. Z. A. V., wenscht de heer v. d. Sande Bakhuizen niet op dit thema door te gaan en verklaart zich tevreden met de ontvangen inlichtingen, den wensch uitsprekend, dat deze kwestie tegen het volgende jaar ernstig aan de orde zal worden gesteld.

Na nog eenige opmerkingen wordt het jaarverslag goedgekeurd. Na ontvangst van het Verslag van de Commissie tot het nazien der Rekening over het jaar 1909, welk verslag het Bestuur déchargeert, en benoeming van een dergelijke Commissie voor het volgende jaar, stelt het Hoofdbestuur voor het volgende telegram namens de Jaarvergadering te zenden aan Generaal Botha:

Algemeene Vergadering Zuid-Afrikaansche Vereeniging wenscht Uw Volk geluk met Vereeniging Zuid-Afrika onder leiding van een Hollandsch Afrikaner.

Prof. de Louter licht, namens het Hoofdbestuur, de redactie van dit kabelgram, waarvan de lezing met luid applaus werd ontvangen, toe. Hij herinnerde aan een woord van Mevr. Steyn: „Wij worden bezield met trots en blijdschap, nu wij weer op hooge schoenen door ons eigen land kunnen gaan". En wij allen voelen dit op het oogenblik met de Afrikaners mee. Wel moest het telegram kort zijn, en daarom dor en droog, maar toch is 't zóó gesteld, dat in enkele woorden (*volk*, *vereeniging* en *Hollandsch*) onze warme sympathie en geestdrift tot uitdrukking komt. Want, al is 't langs allerlei omwegen, toch is nu feit geworden, dat een *Hollandsch*, en niet een Engelsch Afrikaner veelminder een Engelschman, *leider* is geworden van het geheele, *vereenigde* Zuid-Afrika.

Overgegaan wordt tot de verkiezing van 5 leden van het Hoofdbestuur. Al de aftredende leden werden herkozen.

Studiefonds.

Het zesde punt van de agenda wordt namens het Hoofdbestuur ingeleid door Prof. Dr. Pont. Hij herinnert er aan, hoe in 1903 een circulaire werd rondgezonden om belangstelling voor het Studiefonds te wekken. Er is nu meer dan ooit reden om die belangstelling opnieuw te vragen. Er zijn thans vele aanvragen om beurzen. Kan daaraan niet worden voldaan, dan *drijven* wij vele studenten naar de Engelsche Universiteiten. En 't is te verwachten, dat de aanvragen zullen toenemen. Reeds bekleeden vele van „onze" oud studenten belangrijke posities in Zuid-Afrika. Thans zijn er weer een 50-tal jonge Afrikaners in ons midden. Deze tijd is een tijd van overgang. Wij zijn er in geslaagd, den stroom naar onze universiteiten af-te-leiden. Zoo wij nog eenigen tijd helpen, zal spoedig die stroom sterk genoeg worden om onze hulp te kunnen missen, Als de studenten in Afrika terug zijn, mannen als Le Roux, thans te Pretoria, als Willy Joubert, die naar Stellenbosch gaat, Dr. Steenkamp, Ds. Eybers, Ds. Spies, die op hun terugtocht zijn, zal de stroom aanzwellen; als de hier gevormde jonge doctoren in Zuid-Afrika een praktijk hebben gevonden, zal hun degelijkheid en kennis onze hooge scholen adverteeren. Doch zoolang die krachten nog niet ten volle werkzaam zijn, moet van onze zijde nog wat worden gesteund, m. a. w. moeten er *nieuwe beurzen* worden gesticht. Prof. Pont wil in dit verband nog wijzen op de omstandigheid, dat het studeeren van Afrikaners aan onze universiteiten ook bevorderlijk is voor het aanknoopen van commerciëele, zelfs van familiebanden, als de ondervinding leert. Engeland verstrekt beurzen in massa. Natuurlijk is dat zijn goed recht. Van zijn standpunt heeft het gelijk. Maar wij moeten 't ook doen en ons geen terrein, eindelijk gewonnen, laten ontglippen. De aanvragen houden aan, maar 't geld, om er aan te voldoen, ontbreekt. Natuurlijk verheugt zich het Bestuur van het *Studiefonds*, als b. v. de afd. Rotterdam, of de Leidsche Studentenafd., een afdeelingsbeurs sticht; dát geeft reden tot dankbaarheid, maar 't is niet genoeg. Wij begeeren, dat de toekomstige voormannen van Zuid-Afrika onze vrienden zijn, onze geestelijke zonen. Wij „mogen niet meer verspelen dan in woorden kan worden uitgedrukt", herhaalt spr., zooals hij 't in 1903 schreef. En we behoeven niets te verspelen, omdat wij nog slechts korten tijd, maar dan ook krachtig, moeten steunen, en dan is de stroom, die zich van Zuid-Afrika naar Nederland wendt, zóó sterk, dat niemand hem meer kan keeren.

Door Dr. Buitenrust Hettema (Zwolle) wordt op de wenschelijkheid gewezen, dat deze sympathieke oproep om steun in ruimer kring weerklinke, dan alleen in de afdeelingen, om dus, b.v. door het uitgeven van een kort, kernachtig gestelde circulaire, aan vrienden en couranten op ruime schaal toegezonden, meer algemeene aandacht te wekken.

Namens het Hoofdbestuur deelt de voorzitter mede, dat deze wenk in overweging zal worden genomen.

„Hollandsch Zuid-Afrika".

Het volgende agenda-punt, propaganda voor de Vereeniging door middel van *Hollandsch Zuid-Afrika*, wordt ingeleid door Dr. Mansvelt, die uit ervaring zegt te kunnen mededeelen, dat het besluit van het Hoofdbestuur tot het uitgeven van een orgaan, sedert het overlijden van de veel betreurde *Zuid-Afrikaansche Post* aangevuld met een *Bijblad*, groote ingenomenheid heeft gevonden. Ook zijn er practische resultaten, nl. toetreden van nieuwe leden, als gevolg van deze uitgave, in plaats van degenen die bedanken. Er zijn leden, die met bizondere voorliefde met het orgaan werken, ten einde nieuwe leden te winnen; misschien kan dit voorbeeld door de afdeelingen worden gevolgd. Spr. zou het zeer op prijs stellen, als hij met dit doel aanvragen voor extra-exemplaren mocht ontvangen. Doeltreffende verspreiding van ons maandblad zal den vooruitgang van Zuid-Afrika meer algemeen doen begrijpen en bovendien — hierop wenscht spr. bizonderen nadruk te leggen — de beteekenis voor ons van het veldwinnen van den invloed van het Afrikaansch. Vóór den Oorlog was spreker een vijand van de Afrikaansche taal. Maar toen was Nederlandsch de eenige officiëele, dus machthebbende taal in Transvaal. Dit is nu anders. En waar de geest der Afrikaners zich steeds meer beweegt in de richting van ontwikkeling en beschaving van hun eigen taal, het „plechtanker van de natie", als een gezaghebbend man als Prof. Kern het uitdrukte, moeten wij ons bij hen aansluiten. In elke courant, waarin Afrikaansch geschreven wordt, ziet men bovendien het verschil van karakter tusschen de Afrikaansche taal-beweging van nù en van vroeger (die van Ds. du Toit). De laatste wilde 't Afrikaansch zoo plat mogelijk, zooveel mogelijk afwijkend van 't Nederlandsch, de *kombuis*- of keuken-taal. Thans streeft men er naar, het Afrikaansch, met behoud van zijn natuurlijke eigenaardigheden, altijd meer te doen overneigen naar het Nederlandsch, zoowel wat syntaxis als wat woordenschat betreft. Dit openbaart zich zelfs in de geschriften van mannen, als Dr. Perold en Advocaat van Zijl, die niet in Nederland hebben gestudeerd. Ons orgaan, dat zich beijvert, steeds voorbeelden van zulke Afrikaansche lectuur op-te-nemen, behoort daarom al reeds meer onder de oogen van ontwikkelde Nederlanders te komen, opdat hun oog zich aan vreemde vormen gewenne, evenals aan de vereenvoudigde spelling. Ds. Pierson, van Zetten, die met groote ingenomenheid kennis maakte met gedichten van Totius, maakte eens de treffende opmerking, dat door 't hard-op lezen van Afrikaansch de schijnbare moeilijkheden voor Nederlanders van zelf, en heel spoedig, verdwenen.

Op een vraag uit de vergadering: of ook begunstigers der Vereeniging het orgaan toegezonden kunnen krijgen, antwoordt het Hoofdbestuur, dat dit geschieden zal, als de secretaris slechts kennis krijgt van hun adressen.

Dr. Buitenrust Hettema beveelt aan, de propaganda districts-gewijze, en dan gedurende eenigen tijd achtereen, te doen plaats vinden. Nog worden andere wenken gegeven: n.l. ruime verspreiding van het nr. waarin de openingsrede van den heer Middelberg voorkomt; het uitgeven van een extra-nr. voor de verspreiding; het reserveeren van het overgebleven gedeelte van elke oplage, voor toezending aan bijzondere adressen, enz., waarbij de opmerking wordt gemaakt, dat op deze wijze vele buitenstaanders zullen begrijpen, dat wel het mooi van Paul Kruger's tijden is verdwenen, maar staat vervangen te worden door een voller, grootscher schoon.

Deelname aan de feestelijkheden te Kaapstad.

De heer Van Meurs (Den Haag) bracht in herinnering, dat binnen niet te langen tijd groote feesten zouden worden gevierd te Kaapstad, bij gelegenheid van de opening van het eerste Unie-Parlement, en herdacht tevens de Nederlandsche officieële deelname aan de Amerikaansche Hudson-Fulton-feesten. Spr. vond het wenschelijk, dat dit voorbeeld ook te Kaapstad worde gevolgd, opdat men ons daar niet vergete.

Dr. Buitenrust Hettema vroeg, of de afd. Den Haag aan een officiëele vertegenwoordiging dacht?

De heer Van Meurs antwoordde, dat dit de bedoeling was; en dan een vertegenwoordiging, die minstens even schitterend zou zijn, als ze te New-York was.

Prof. de Louter verklaarde met belangstelling dit punt op de agenda te hebben gelezen. Zoo de afd. Den Haag zich echter een officiëele vertegenwoordiging heeft voorgesteld, meent spr., dat daarop van de zijde der Vereeniging niet mag worden aangedrongen. Men mag niet vergeten, dat Zuid-Afrika is een Britsche Kolonie en, al gaat Engeland heel ver in 't toekennen van autonomie aan zijn koloniën, toch blijft het een eenheidstaat en blijven de koloniën Onderhoorigheden in volkenrechtelijken zin. Wij kunnen verwachten, dat ten aanzien der internationale verhoudingen met betrekking tot de Britsche Koloniën Engeland heel gevoelig is en een aanzoek of aanbod van officiëele vertegenwoordiging, als besproken, misschien misverstand kan uitlokken, wat zeker niet onwenschelijk is. Spr. heeft te veel studie gemaakt van deze zaken, om niet een woord van waarschuwing te uiten.

Namens de afd. Den Haag wordt verzekerd, dat alleen bespreking van dit punt, geen beslissing wordt gewenscht. Men zag gaarne, dat het Hoofdbestuur diligent bleef, om, mocht zich een geschikte gelegenheid voordoen om deze zaak te bevorderen, onmiddellijk bij de hand te zijn.

Oeconomisch verkeer.

Namens de afd. Amsterdam werd ten slotte er op aangedrongen, toch niet het aanknoopen van oeconomische banden met Zuid-Afrika te vergeten, als zijnde van 't meeste en verststrekkend belang. In dit verband wordt o.m. gewezen op den vruchtenhandel en het rapport dienaangaande van den Kaapschen Handelscommissaris, den heer Chiappini. Het blijkt, dat nog veel kan gedaan worden, om het directe handels-verkeer tusschen het Vasteland van Europa en Zuid-Afrika te bevorderen. Zulk direct verkeer ontbreekt, ofschoon erkend is in Zuid-Afrika, dat het stelsel van verkoop te Amsterdam en te Rotterdam de voorkeur verdient boven dat in Engelsche havens. Ten slotte schijnt het voornaamste middel tot verwijdering van de gebreken te zijn: een directe stoomvaart-verbinding met Zuid-Afrika. Bestaat er in die richting uitzicht?

De heer Middelberg wijst er op, dat de bestaande officiëele Handels-Commissie niet op haar lauweren rust, integendeel hard werkt. Trouwens, reeds worden in Nederland heel wat meer Kaapsche vruchten verkocht, dan men algemeen wel weet. Intusschen is het waarschijnlijk, dat het gebrek aan koelkamers op de booten tusschen Engeland en Nederland wel belemmert.

Ten slotte vraagt de heer Van Meurs of het, in verband met de propaganda voor het uitzenden van landbouw-emigranten naar Zuid-Afrika, niet wenschelijk zou zijn, dat pogingen werden gedaan om ook op het platteland afdeelingen op-te-richten?

De heer Middelberg geeft de voorkeur aan 't organiseeren van lezingen, ofschoon de propaganda en de plannen in de besproken richting nog geen vaste vormen hebben aangenomen. Intusschen moet er op gewezen worden, dat de plattelands-afdeelingen bewijzen, een tendenz te bezitten van voortdurend zwakker te worden.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

AAN ONZE LEZERS.

De lengte van bovenstaand verslag heeft voor ditmaal de inrichting van ons blad in de war gestuurd, zoodat de gewone rubrieken in dit nummer grootendeels worden gemist. Daar dit het gevolg is van een bijzondere oorzaak, zal in het volgende nummer weer de gewone wijze van stof-indeeling worden gevolgd.

GENERAAL BOTHA's ANTWOORD.

Op 8 Juni j.l. werd, als antwoord op het kabelgram, door het Hoofdbestuur der Vereeniging gezonden (zie verslag der jaarvergadering), het navolgende telegram ontvangen:

Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging, Amsterdam.
Hartelijk dank, gelukwenschen zeer op prijs gesteld.
Generaal Botha

De heer F. M. Knobel, Consul-Generaal der Nederlanden in Zuid-Afrika, is tegen het einde der vorige maand, na een bezoek aan enkele plaatsen in Rhodesia, te Pretoria teruggekeerd. Op het reis-programma van dezen volijverigen vertegenwoordiger der Nederlandsche belangen in Afrikaner-land stond ook een bezoek aan de havensteden Lourenço-Marques en Durban, om voorloopig met een tocht naar Duitsch Zuid-West-Afrika te worden besloten.

Senatoren.

Alle vier de Staten van de Zuid-Afrikaansche Unie hebben hun Senatoren gekozen, zoodat de volledige lijst als volgt is:

Transvaal: de Heeren Bührman, L.W.R., Gen. De la Rey, L.W.V., W. F. Lance, L.W.V., G. G. Munnik, L.W.V., E. P. Solomon, L.W.V., W. K. Tucker, L.W.V., P. Whiteside, L.W.V. en A. D. W. Wolmarans, L.W.R.

Natal: de Heeren Marshall Campbell, L. W. R., Dr. C. O'Grady, L.W.V., Sir Liege Hulett, L.W.V., Theunis Nel, L.W.V., H. D. Winter, L.W.V., F. F. Churchill, L.W.V., Charles Hitchins, L.W.V., F. A. R. Johnstone, L.W.V.

Vrijstaat: de Heeren M. J. Beukes, L.W.R., Col. Byron, L.W.R., I. W. B. de Villiers, L.W.R., Sir John Fraser, L.W.V., E. R. Grobler, C. G. Marais, H. Potgieter, L.W.V. en H. G. Stuart, L.W.V.

Kaapkolonie: de Heeren A. J. Fuller, L.W.R., P. J. Weeber, L.W.R., Dr. A. G. Viljoen, L.W.V., Dr. J. H. M. Beck, L.W.V., Charles Searle, L.W.V., H. J. H. Claassens, L.W.R., J. A. C. Graaff, L.W.R., Edmund Powell, L.W.V.

Nu moeten er nog 8 Senatoren door den Gouverneur-Generaal-in-Rade genomineerd worden, waarvan 4 met speciale kennis van de naturellen. De gekozen leden bestaan voor de overgroote meerderheid uit leden der Afrikaner Nationale Partijen.

Volgens mededeeling van *Het Westen* zullen de heer en mevr. M. A. van der Hoff en gezin, van Potchefstroom, binnenkort op een lang bezoek naar Europa gaan.

VAN STRIJD EN OVERWINNING.

De strijders voor de rechten van de Hollandsche taal in Zuid-Afrika hebben in de afgeloopen maand heel wat triomfen gevierd. We hadden niet kunnen durven hopen, dat het nieuwe tijdperk van Zuid-Afrika's historie, geopend met de afkondiging van de Unie-grondwet op 31 Mei jl., zóó zou inzetten. De vreugdewekkende feiten hebben zich als-'t-ware opgestapeld. Eerst bereikte ons de tijding, dat in den strijd tusschen enghartige Schotsch-Britsche waanwijsheid en breed Afrikaansch patriotisme, tusschen den heer H. Gunn, Directeur van Onderwijs in den Vrijstaat, en Gen. Hertzog, zijn minister en chef, Zuid-Afrika had gezegevierd en de heer Gunn zich van het gevechtsterrein voor goed terug trok. Spoedig daarop kwam het gerucht, dat als opvolger van den heer Gunn was aangewezen Dr. W. J. Viljoen, de bekende, met vele Nederlanders bevriende professor aan het College te Stellenbosch. 't Gerucht bleek waarheid te zijn. Afrikaansche bladen en brieven van Afrikaansche vrienden brachten ons de bevestiging. In dat bolwerk van de Hollandsche taal, zooals Gen. Hertzog van zijn Departement van Onderwijs heeft gemaakt, is als aanvoerder en organisator getrokken een man, die niet slechts sympathie gevoelt voor zijn moedertaal, maar voor de rechten en den invloed daarvan ook krachtdadig heeft gestreden. Niet alleen, dat een Afrikaner thans den belangrijken post bekleedt, is ons een oorzaak van vreugde, doch vooral, dat die Afrikaner is een strijdbaar en strijdend verdediger van de Hollandsch-Afrikaansche zaak.

Doch wie zou hem te Stellenbosch, deze Alma Mater van het Hollandsch-Afrikaansche intellect, vervangen? — was de vraag, die ons bezig hield. Zal de phalanx van onze vrienden daar niet worden verzwakt? — Weer bracht de telegraaf de tijding: de heer W. A. Joubert, onze sympathieke Afrikaner vriend, die binnenkort zijn doctoraat in de theologie te Amsterdam zou halen, is, nog vóór zijn studie is voleindigd, aangewezen om den vaceerende, zoo uiterst belangrijken leerstoel te bezetten. Wel hoogen dunk moet men ginds in Kaapland hebben van de talenten van dezen jongen, bescheiden man, wiens studie en neigingen zelfs in andere richting lagen dan hij nu zal inslaan; — van de waarde der studie aan een Nederlandsche Universiteit bovendien, dat de veel-eischende curatoren van het Stellenbossche Athenaeum hem boven velen verkoren om Dr. Viljoen's plaats te vervullen. Wij houden ons overtuigd, dat onze vriend Joubert geen der verwachtingen zal beschamen. Zijn rustige aard, zijn aangeboren talenten als leider der jongelingschap, zijn degelijkheid als mensch en zijn degelijke kennis, — en dit alles zich huwend aan brandende liefde voor zijn vaderland en zijn moedertaal, zullen hem eerlang doen kennen als den rechten man op de rechte plaats. Eerst nu zal hij, met beter resultaten dan ooit, ook naar zijn volle begeeren werkzaam kunnen zijn om steeds meer Afrikaners naar Nederland te doen gaan ter voltooiïng van hun studiën.

Men behoeft de lijst van de benoemingen, in dit nummer gepubliceerd, van de namen der nieuwe ministers en administrateurs maar na-te-gaan, om tot de erkenning te komen, dat bovenstaande feiten samen vallen met een koers-verandering in het geheele Zuid-Afrikaansche politieke leven. Adv. F. S. Malan, in Nederland verre van onbekend, wordt Zuid-Afrika's Minister van Onderwijs. Geen halfheid, geen sympathie-zonder-meer, doch de actieve Zuid-Afrikaansche vaderlandsliefde zal in hem leiding geven aan dit meest-belangrijke deel van Zuid-Afrikaansche staatszorg. Gen. Hertzog, wiens naam het symbool is van beginselvast patriotisme en degelijke wetenschap, zal het Ministerie van Justitie besturen en zeker zorgen, dat ook in het rechtswezen de tweetaligheid regel wordt. In hun arbeid zullen zij steun vinden bij oud-Nederlanders als N. F. de Waal en Joh. Rissik, die als administrateurs van de Kaap-kolonie en de Transvaal zullen optreden; verder bij zulke betrouwbare nationale leiders als Gen. Botha, Abr. Fischer, Graaff, Sauer, Burton. De samenstelling van het Unie-ministerie, de verdeeling der portefeuilles, is waarborg, dat de dagen van officiëele verdrukking en minachting van de Hollandsche taal in Zuid-Afrika voorbij zijn.

En hun eerste officiëele daad: het afkondigen van de proclamatie, waarbij de Unie van Zuid-Afrika feit werd, en het voorlezen van de benoeming van Lord Gladstone tot Gouverneur-Generaal der Unie, was reeds bewijs. Proclamatie en voorlezing geschiedden in beide talen.

Herbert Spencer's Agnosticisme.

AMSTERDAM, 28 Mei 1910.

Hooggeachte Redaktie,—

In het *Bijvoegsel*, behoorende bij *Hollandsch Zuid-Afrika* van 15 Mei 1910, vind ik op pag. 8 kol. 2 deze woorden: „Herbert Spencer is de Engelsche philosoof en krachtige verdediger van het agnosticisme (zooals het atheïsme, wanneer het een philosophisch-wetenschappelijk kleed aantrekt, zich noemt)." Vriendelijk verzoek ik U, in het eerstvolgend nr. van Uw maandblad een plaatsje te geven aan de twee onderstaande citaten, ontleend aan hetgeen geschreven is door den agnosticus, den man, die de termen „agnostic" en „agnosticism" heeft bedacht om zijn overtuiging aan te duiden: Thomas Henry Huxley.

In zijn Essay „On the hypothesis that animals are automata, and its history" schrijft hij (*Coll. Ess.* I. p. 245): „Of all the senseless babble I have ever had occassion to read, the demonstrations of these philosophers who undertake to tell us all about the nature of God would be the worst, if they were not surpassed by the still greater absurdities of the philosophers who try to prove that there is no God." En een brief van hem eindigt met deze woorden (*Life and Letters of Thomas Henry Huxley III, pag. 58 sq*): „to my mind, atheism is, on purely philosophical grounds, untenable. That there is no evidence of the existence of such a being as the God of the theologians is true enough; but strictly scientific reasoning can take us no further. Where we know nothing, we can neither affirm nor deny with propriety."

Dr. ALBS. POUTSMA.

De bedoelde, tusschen haakjes geplaatste zin, door onzen geachten lezer gewraakt, bedoelde niet anders dan, als in een epigram, het resultaat van Dr. Steenkamp's onderzoek naar ons begrijpen weer te geven. Het blijkt — epigrammen lijden meer aan dit euvel, — dat onze bedoeling niet duidelijk is geworden, wat ons spijt, omdat nu blijkbaar de indruk is gewekt, als zouden wij een ernstig onderzoeker — ernstig ook voor hen, die 't met zijn inzichten niet eens kunnen zijn — op een onwaardige wijze willen bestrijden. Gesteld, dat wij dit wenschten, dan nog zou *Hollandsch Zuid-Afrika* daartoe allerminst de geschikte plaats zijn. Intusschen meenen wij goed te doen, er op te wijzen, dat een Huxley en een Spencer niet kunnen worden beschouwd als vertegenwoordigers van één denkwijze. Het philosophisch agnosticisme van den materialist Huxley (passief staande tegenover elke positieve religie) is iets anders dan het eclectisch metaphisisch materialisme (als zoodanig ook een agnostische wereldbeschouwing, maar ten opzichte der positieve religies agressief) van Spencer. *Red.*

Het Voortrekkers-kerkje. Het eerste kerkje, door de Natal-Voortrekkers te Pietermaritzburg gesticht, was sedert eenige jaren in particulier eigendom overgegaan en werd gebruikt als goedkoop restaurant. Eenige Natalsche Afrikaners hebben toen ingezien, dat het toelaten van zulk bedrijf niet de manier was om de nagedachtenis der Voortrekkers te eeren en begonnen een beweging om 't kerkgebouwtje op-te-koopen. Op 28 Febr. j.l. is die terugkoop een feit geworden. De daartoe benoodigde som werd gedeeltelijk geleend, gedeeltelijk door middel van collectes en lijsten bijeengebracht. Het plan is, het gebouwtje, nadat de noodige herstellingen zijn verricht, in eigendom over-te-dragen aan de Zuid-Afrikaansche Regeering of een kerkelijk of ander publiek lichaam. De mannen, die den stoot tot deze daad van piëteit hebben gegeven, zijn de heeren G. M. Pellissier, J. M. Hershensohn en E. G. Jansen.

NIEUWE BANEN?

In verschillende gedeelten van Zuid-Afrika begint een sterk streven openbaar te worden om de politiek, die in staat en maatschappij daar sedert jaren is gedreven, vooral in Afrikaner kringen af-te-keuren, in zooverre men van meening is, dat ze niet voldoende rekening houdt met karakter, godsdienst en tradities der Afrikaners, dus opportunistisch moet worden genoemd, en daar tegenover een principiëele, op godsdienstig-nationale beginselen gegrondveste politiek te stellen. Het heeft zeker menigeen, die Zuid-Afrikaansche zaken met eenige zorg bestudeerde, getroffen, dat in dit deel der wereld, waar het calvinistisch element zoo sterk is, zoo lang zonder eenige sterke oppositie is geduld, dat de politiek der Afrikaner voormannen van de nieuwere school, vooral na den Oorlog, althans wat de ideëele zijde der vraagstukken betreft, kleurloos was. Wat de punten van verschil tusschen de twee voornaamste partijen, de Afrikaner partijen en de progressieve (groot-kapitalistische) partij, aangaat, waren deze alle ontleend aan de praktijk of aan de materiëele belangen van het oogenblik, slechts zelden het gevolg van een positieve levensbeschouwing; maakte dus steeds een sterken indruk van te zijn opportunistisch, zóó opportunistisch, dat b.v. de parlementair-politieke Zuid-Afrikaansche partij in de Kaapkolonie, waarbij de Afrikaander Bond is aangesloten, zich gaarne noemt de Liberale Partij. Aan die politiek, dit opportunisme, gericht op het verwerven van materiëele voordeelen in de eerste plaats, is het o. m. te wijten, dat de Transvaalsche schoolwetgeving zoo beginselloos is, in tegenstelling met de Vrijstaatsche. Daaraan moet ook geweten worden de schuchterheid, waarmee door Lord Milner ingevoerde hoofdambtenaren, zelfs in het Departement van Onderwijs, door de leiders der Afrikaner bevolking (de Vrijstaat is, om begrijpelijke redenen, een uitzondering) tot hun plicht worden geroepen, indien zij zelfs niet door de passieve houding van de regeerders worden gestijfd in hun antichristelijk-nationale houding, bestaande in minachting van de volkstaal en de volks-tradities, zoowel als van den godsdienst van de overgroote meerderheid van het volk. Reeds vroeger hebben wij er op gewezen, dat de coalitie-politiek der voormannen, hun parlementair-politiek verbond met een gedeelte van de Engelsche bevolking, ofschoon thans ongetwijfeld nog noodzakelijk, tot gevolg moet hebben, dat onder een deel van de Afrikaners, als reactie-beweging, oppositie ontstaat tegen het opportunisme, welke echter dàn alleen levenskracht kan verkrijgen, wanneer ze tegenover het opportunisme stelt een principiëele, op een positieve levens- en wereldbeschouwing steunende politiek, welke in de gegeven omstandigheden niet anders kan zijn dan een op het calvinisme gegronde politiek. Reeds herhaaldelijk werd door enkele politici en kerkelijke leiders van een streven in de bedoelde richting, zij het dan ook nog schuchter, blijk gegeven.

Met het tot-stand-brengen van de politieke eenheid van Zuid-Afrika en het daarmee gepaard gaande sterker uitkomen van het opportunisme van voorname Afrikaner-leiders, werd ook de reactie daartegen sterker, zoodat thans reeds ernstig gedacht wordt aan het organiseeren der elementen, die van zulk opportunisme afkeerig worden, in de eerste plaats door het oprichten van een nieuwsblad, dat de principiëele, christelijk-nationale politiek, steunend op een positief christelijke levens-beschouwing, zal propageeren.

Intusschen is er geen sprake van, dat deze oppositie leiden zal tot scheuring in de nationale partij. Het beslist nationale karakter der eerste Unie-Regeering zou, mocht hier of daar scheidings-lust bestaan, de bevolking voor zulk streven onvatbaar maken. De bedoeling is dan ook, *in* die partij te werken en meeningen tot leven te brengen, die bij de groote meerderheid bestaan, doch nog slapend zijn.

Naar we vernemen, wordt dit streven gesteund door voorname vertegenwoordigers van de Hollandsch-Protestantsche kerken in Transvaal, welke nu reeds verzekerd zijn van aanmerkelijken steun in de Kaap-kolonie en den Oranje-Vrijstaat.

Het Unie-Ministerie.

Lord Gladstone, de Gouverneur-Generaal van de Unie van Zuid-Afrika, heeft Gen. Botha aangewezen om het eerste ministerie van den Zuid-Afrikaanschen Bondsstaat te vormen. Het Ministerie, door den Transvaalschen volksleider bijeen gebracht, bevat vertegenwoordigers van elk der vier Staten en wel:

uit *Transvaal* de heeren Gen. Botha (Eersten Minister en Minister van Landbouw), Hull (Financiën) en Gen. Smuts (Binnenlandsche Zaken, Mijnwezen en Defensie);

uit de *Kaap-kolonie* de heeren Adv. Malan (Onderwijs), Sauer (Spoorwegen), Burton (Naturellen-zaken) en Graaff (Publieke Werken, Post en Telegrafie);

uit den *Oranje-Vrijstaat* de heeren Gen. Hertzog (Justitie) en Fischer (Irrigatie) en

uit *Natal* de heeren Moor (Handel) en Cubbins (Minister zonder portefeuille).

Alle geruchten, die liepen over het vormen van een coalitieministerie (dat vertegenwoordigers der Volks-partij zoowel als van de Mijn-magnaten zou bevatten), zijn derhalve door de feiten gelogenstraft. Ofschoon het Engelsche element in het Cabinet is vertegenwoordigd, moeten zijn vertegenwoordigers gerekend worden tot die groep van Zuid-Afrikaners, die gemeenlijk met den naam van Engelsche Afrikaners worden bestempeld. Allen (de heeren Hull, Burton, Moor en Cubbins) zijn in Zuid-Afrika geboren; de heer Burton is zelfs van gemengd Hollandsch-Engelsche afstamming en is, naar wij meenen, aangesloten bij de Afrikaansche Taal-Vereeniging. Allen behooren ook tot de leiders der Volks-partij (Bond, Oranje-Unie en Het Volk) of tot de met deze verbonden Engelsche partij-groepen (Nationalisten en Z. A. Partij).

Door den Zuid-Afrikaanschen Gouverneur-Generaal Lord Gladstone is, in overleg met het nieuwe Unie-Ministerie, de heer N. F. de Waal gekozen tot Administrateur van de Kaapkolonie. Deze Nederlander, in zijn jongelings-jaren in de Kaapkolonie gekomen en nog in de kracht zijns levens, is het levend voorbeeld, waartoe een energiek, ofschoon onbemiddeld man het in Zuid-Afrika brengen kan. Hij begon zijn loopbaan als klerkje op een procureurs-kantoor in een plattelands-dorp, wist zich op-te-werken tot algemeen zaakwaarnemer (General Agent) en procureur, werd Secretaris van den machtigen Afrikaner-Bond, daarna een der leidende leden in het Kaapsche Parlement, eindelijk, na den val van het laatste Jameson-Ministerie, Minister van Binnenlandsche Zaken (Koloniale Secretaris) en is nu eindelijk verheven tot de hoogste port in het Zuid-Afrikaansche politieke leven: tot Administrateur (Onder-Gouverneur) van de Kaapkolonie.

Sir Henry de Villiers, de Kaapsche Hoofd-rechter en President van het Kaapsche Hooger Huis, de beroemde kenner van het Romeinsch-Hollandsch recht, lid van den Privy Council van den Koning van Engeland, is benoemd tot Hoofd-rechter van de Zuid-Afrikaansche Unie.

De in den Vrijstaat uit Britsche ouders geboren Dr. Ramsbottom, een der bestuurders van de Oranje-Unie en tot heden Minister van Financiën van den Oranje-Vrijstaat, is aangesteld als Administrateur van deze Provincie van Zuid-Afrika. Dr. Ramsbottom toonde zich in den Oorlog een warm en standvastig vaderlander, die met zijn volk veel bitters heeft geproefd, en na den Oorlog een bekwaam en beginselvast politicus.

EEN GOEDE LES.

Een Japansch oorlogsschip, op weg naar Argentinië, tot bijwoning van de onafhankelijkheidsfeesten, deed Kaapstad aan. Een paar dagen lang was de bemanning de gasten van de Kaapsche regeering. Zóó werd per auto's een bezoek gebracht aan de Gouvernements Wijnplaats Constantia, waar aan de officieren een lunch werd aangeboden. Minister Malan presideerde. Natuurlijk werd er getoast, door twee Kaapsche ministers en door Japansche officieren. De Ministers en een der officieren spraken Engelsch. De tweede officier sprak Japansch. Men oordeele over de zelfbewustheid der Japanners naar het volgende staaltje, een gedeelte van zijn toespraak, waarin hij verklaarde, dat hij Japansch sprak, omdat hij zijn moedertaal beter verstond dan het Engelsch. Bovendien geloofde hij, dat er onder deze bijeenkomst van hoogbeschaafde menschen er wel eenigen zouden zijn, die Japansch verstonden of de studie van die taal zouden aanmoedigen....

Dit was onzen vriend, Adv. Roché Pohl, lid van het nu pas verdwenen Kaapsche Parlement, een der leiders van de Afrikaansche Taal-beweging in Kaapland, blijkbaar te kras om er het zwijgen toe-te-doen. Hij nam het woord. Wèl keken vele gasten vreemd op, daar zijn naam niet op de officiëele toast-lijst voorkwam, maar de voorzitter liet hem begaan. Adv. Roché Pohl sprak in 't Hollandsch en dit was, wat hij vertelde:

„Volkomen stem ik in met het hartelijk welkom aan de gasten. Doch laat dezen toch geen verkeerden indruk van ons land en onze Regeering mee naar huis nemen. Wij wonen hier in een *Britsche*, niet in een *Engelsche* kolonie. Misschien weten de gasten niet, dat we hier *twee* officiëele talen bezitten, het Engelsch en het Hollandsch. Graaf Seki (de Japansch sprekende officier) meent, dat er onder ons wel eenigen zullen zijn, die *zijn* taal verstaan. 't Zal hem wellicht verbazen, als ik zeg, dat velen onder ons zelfs niet de tweede landstaal verstaan. Daarom verzoek ik de aanwezigen — ondanks mijn en uw warme gevoelens voor Japan — eerst Hollandsch te leeren, alvorens gij aan het Japansch begint."

Dit kort en krachtig woord werd in diepe stilte aangehoord en heel correct eerst in 't Engelsch, daarna door den Japanschen tolk (secretaris van het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken) in het Japansch vertaald, waarna deze tolk, in 't Engelsch, antwoordde, dat de Hollanders en Holland geen onbekenden waren in Japan. Zijn land was hun veel verplicht. Het had zelfs zijn tegenwoordige beschaving aan de Hollanders te danken. Nog heden vond men vele Hollandsche boeken in de bibliotheken van Zuidelijk Japan en konden woorden als stok, vlag, sop, enz. in de Japansche taal nog spreken van den Hollandschen invloed. Een Hollander had aan de Japanners het maken van vuurwapenen geleerd. In Satsoema, waar spr. vandaan kwam, had eens een Hollandsche dokter gewoond, die daar de Westersche beschaving had doen postvatten.

Zóó bleek, dat de rede van onzen vriend Pohl in goede aarde was gevallen. Dit bleek later weer, toen de heer Sjigo, een professor aan de Universiteit te Tokio, 's morgens vóór het vertrek nog een bezoek kwam brengen aan den Kaapschen Afrikaner, wien 't al heel spoedig duidelijk werd, dat de Japanner Holland's geschiedenis op zijn duimpje kende en wien misschien voor 't eerst van zijn leven, uit den mond van den Japanschen professor werd verkondigd, wat, als deze zeide, in alle Japansche scholen als onbetwistbaar feit werd onderwezen: dat Engeland van Holland geleerd had, een vloot te bouwen en dat in deze vooral de Ruyter's tocht naar Chattam opvoedend had gewerkt.

Mej. Johanna Hesse, dochter van den welbekenden Kaapschen architect, den heer F. W. Hesse, is van Kaapstad in Holland aangekomen, om te Amsterdam haar zangstudiën voort te zetten.

„DIE BRANDWAG".

Nu critici van naam in Nederland, als de heer Scharten, zich geroepen gevoelen tot het uitspreken van een fel oordeel over het Afrikaansch als taal: fel — maar niettemin dwaas en kinderachtig, omdat het voortvloeit uit vooringenomenheid en onkunde, — is 't voor de vrienden van de Afrikaners zaak, hun taal ook in Nederland meer bekend te maken. Dit kan o.m. geschieden door inteekening op en verspreiding van het nieuwe tijdschrift „Die Brandwag", waarvan nu het eerste Nr. al wel is verschenen, en spoedig in Europa zal zijn aangekomen.

Het doel dergenen, die zich voor de oprichting er van beijverd hebben — heel intellectueel Jong Zuid-Afrika, en vele oude Afrikaners ook! — is, om ervan te maken een orgaan voor het Afrikaansche huisgezin.

„Die Brandwag" zal zijn lezers en lezeressen op de hoogte houden van al wat er in Zuid-Afrika omgaat op 't gebied van taal, letterkunde, kunst, wetenschap, enz., enz.

„Die Brandwag" zal een eigen vrouwen-rubriek bevatten, staande onder redactie van een Afrikaansche dame.

„Die Brandwag" zal ook een kinder-rubriek hebben onder redactie van erkend bekwame opvoeders.

„Die Brandwag" zal ernaar streven, bovenal *nationaal* Zuid-Afrikaansch te wezen, en zal trachten te voorzien in de behoefte aan leesstof van iederen Afrikaner.

Bijna ieder Afrikaner, die iets geschreven heeft in 't verledene, heeft toegestemd, medewerker te worden aan „Die Brandwag", en buitendien zal het tijdschrift ook in 't Buitenland zijn medewerkers en werksters hebben.

President Steyn zeide van „Die Brandwag":

„Ik verwelkom uw tijdschrift, omdat ik overtuigd ben, dat zoowel de geestelijke als de stoffelijke belangen van ons Volk daardoor behartigd zullen worden".

Generaal Botha schreef:

„Wie de Hollandsche taal lief heeft, ondersteune dit tijdschrift!"

Generaal Hertzog:

„Het Afrikaansche volk ontwaakt tot het gevoel van mannelijke eigen kracht, eigen waarde en zelfrespect, verlangt zichzelf te zijn. — Wij willen zijn zooals wij zijn, niet zooals anderen willen, dat wij zijn zullen. Wij willen ons eigen litteratuur, geschreven op Afrikaansche wijze, over Afrikaansche zaken, uit Afrikaansch standpunt, en bezield door een Afrikaanschen geest, geuit in de taal van Zuid-Afrika; — hulde en dank zij U toegebracht voor de toewijding en voor den wakkeren ondernemingsgeest, waardoor de verschijning van dit tijdschrift is mogelijk geworden."

Ds. J. D. Kestell schreef:

„Veel geluk met uw verskijning; ons Volk is gebore en begint te praat, — help hem!"

Prof. Lion Cachet schreef:

„Ik is baje blij dat in Pretoria „Die Brandwag" uitgeset word."

En zoo zijn er nog dozijnen van gelukwenschen door de uitgevers, die echter nog grooter bemoediging ervoeren, n.l. een stroom van inteekenaars, uit alle deelen van Zuid-Afrika ontvangen.

Wij wenschen den heer W. A. Joubert, zoon van Ds. Joubert van de Paarl, den leider van de Zuid Afrikaansche Studenten-kolonie te Amsterdam, hartelijk geluk met zijn benoeming tot professor in de Nederlandsche taal aan het Victoria College te Stellenbosch.

Prof. Marais van Stellenbosch is op 16 April jl. van Kaapstad vertrokken op bezoek naar Europa. Behalve aan eenige functies van theologischen aard in het Vereenigde Koninkrijk, zal hij ook, als vertegenwoordiger van de Kaapsche Universiteit, deel nemen aan de feestvieringen bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan der Friedrich-Wilhelm-Universiteit te Berlijn.

Sir Richard Solomon, tot heden Handels-Commissaris van de Transvaal te Londen, is benoemd als Hooge Commissaris van de Unie te Londen.

De heer John X. Merriman, de bekende leider van de Kaapsche Z. A. Partij en van het laatste Nationale Ministerie in de Kaapkolonie, zal voor de Engelsche Serie-uitgave *The British Empire* het deel over Zuid-Afrika bewerken.

De heer A. D. W. Wolmarans, thans lid van den Senaat van de Z.-A Unie, brengt een bezoek aan Europa, ook in verband met de belangen van de Transvaalsche Hervormde Kerk. Hij vertoeft thans in ons vaderland.

De Transvaalsche Vrouwen Vereeniging heeft £ 200.— gecollecteerd als bijdrage voor de kosten van het Nationale Monument voor in de concentratie-kampen omgekomen vrouwen en kinderen.

De heer Smythe, een der Natalsche leden ter Nationale Conventie, welke de Unie van Zuid-Afrika tot stand bracht, en gewezen Minister van Natal (behoorende tot de groep der gematigde Engelsch-sprekende Afrikaners), is bij besluit van den Gouverneur-Generaal in Rade benoemd tot Administrateur van Natal.

Door de Transvaalsche Regeering is nog aanbesteed het bouwen van een nieuw museum en een daaraan verbonden staats-bibliotheek, welke zal komen te staan in de Marktstraat te Pretoria. 't Moet een gebouw van drie verdiepingen worden, met een front van 300 Eng. voet breedte. De bouwkosten worden geraamd op £ 90.000.

De heer Joh. Rissik, zoon van een Nederlander, is aangesteld als Administrateur van Transvaal. Deze vertegenwoordiger van den Dietschen stam, dien we nog als Oud-Nederlander kunnen begroeten, heeft zich door zijn algemeene beschaving, zijn kennis van mijn-zaken, zijn parlementairen loopbaan (hij was lid van het Transvaalsche Parlement en Minister), doen kennen als een man, die bij uitstek waardig was om te worden verheven tot den hoogen rang, dien hij nu bekleedt.

Aan den grooten historischen optocht, die te Kaapstad zal worden gehouden bij gelegenheid van de opening van het eerste Zuid-Afrikaansche Parlement, zal ook deelnemen een groep van echte Boschjesmannen. Dit belangwekkende ras van de meest primitieve bewoners van Zuid-Afrika is zoo goed als uitgestorven. De gemeenteraad van het Kaapsche dorp Carnarvon, die op zich genomen heeft, een tiental ras-echte vertegenwoordigers van dit dwergen-volkje te leveren, zal niet geringe moeite hebben, dit getal bijeen-te-brengen.

De administratie van de Transvaal heeft het laatste financieele jaar van het afzonderlijk bestaan der kolonie afgesloten met een overschot van £ 1,067.023, terwijl tevens nog een som van £ 690.000, bestemd voor bepaalde doeleinden, in handen is. Bovendien heeft ze nog de beschikking over een som van £ 175.000, zijnde de niet gebruikte balans van de groote leening van 1903. Dit laatste bedrag is bestemd voor het bouwen van het Unie-Ministerie van Landbouw te Pretoria. De Unie-Minister van Financiën begint dus zijn administratie met een tegoed van £ 1.242.000. Geen slecht begin.

In het Hoog-Gerechtshof te Kaapstad is verlof gevraagd voor het voeren van een actie tegen het Kaapsche Gouvernement, om £ 1.000 schadevergoeding, voor het vasthouden van een jongen, Heynes genaamd, als melaatsche, op Robben-Eiland. De eisch is ingediend door den vader van den jongen. Beweerd wordt, dat de vader eenigen tijd geleden naar het eiland werd gezonden als lepra lijder. De zoon wenschte bij zijn vader te blijven, waarom hij lepra simuleerde, o. a. zijn wenkbrauwen afschoor en eveneens naar het eiland werd gezonden, waar hij 5 jaar bleef en hielp de wonden van de melaatschen te verbinden. Verleden jaar werd hij onderzocht en ontslagen, maar de autoriteiten wilden hem nu niet laten gaan, zonder dat hij eenige regulaties teekende omtrent zijn bewegingen. Hij werd later naar het gesticht Oude Molen, Kaapstad, gebracht, waar hij als gevangene werd behandeld. Men tracht nu geheele vrijstelling en schadevergoeding voor hem te krijgen. De jongen verklaart, dat hij nooit melaatsch is geweest.

Mercuur-Stoomdrukkerij J. H. de Bussy, Amsterdam.